

تفکر نقادانه و کاربردهای استدلال

تفکر نقادانه

تفکر نقادانه که آن را تفکر سنجشگرانه نیز می گویند عبارت است از « فراگیری مهارت تفکر و تفکر کردن درباره ی نحوه ی صحیح تفکر.»

تفکر نقادانه = تفکر سنجشگرانه

مقصود از نحوه ی صحیح تفکر همان اصول و قواعدی است که در درس منطق خوانده اید.

تفکر نقادانه:

فراگیری مهارت تفکر

تفکر کردن درباره ی نحوه ی صحیح تفکر

پرورش مهارت های تفکر صحیح و ارزیابی استدلال نیازمند تمرین و تکرار است.

تفاوت های مهم میان متفکر نقاد و غیر نقاد:

- جدی گرفتن فرایند تفکر

- توجه آگاهانه به فرایند تفکر

- پرسیدن سوالات درست و به جا

سخت نگیر، یاد بگیر

متفکر نقاد هنگام شنیدن یک مطلب یا تصمیم‌گیری درباره‌ی آن، آن را از وجوه مختلفی بررسی می‌کند.

کاربرد های استدلال

انسان‌ها بر اساس اهداف مختلفی که در زندگی دارند، از انواع مختلف استدلال استفاده می‌کنند.

اهداف مختلف: استفاده از انواع استدلال‌های مختلف

۳ مورد مهم از این اهداف عبارتند از:

۱- دستیابی به حقیقت:

در علوم همچون فلسفه، ریاضیات و معارف دینی در پی فهم حقایق هستیم. به استدلال‌هایی که در این علوم به کار می‌روند، برهان می‌گویند.

کاربرد های استدلال

۲- اقناع دیگران:

در بسیاری موارد انسان‌ها به دنبال این هستند که افراد دیگر را قانع کنند تا از این طریق آن‌ها را به عملی وادار کنند یا از عملی بازدارند. این هدف برای انسان‌ها در تمام سنین وجود دارند، از کودکی که برای خرید اسباب بازی سعی

می کند افراد را راضی کند تا کسی که با سخنرانی و مناظره تلاش می کند مردم را قانع کند که او بهترین فرد برای ریاست جمهوری است.

در گذشته استدلال با هدف اقناع دیگران را در فن «خطابه» بررسی می کردند؛ اما امروزه علاوه بر خطابه شامل تمام روش های اقناعی از جمله تبلیغات هم می شود.

هدف نهایی از آموزش فن بیان، بهتر اقناع نمودن دیگران است. به همین دلیل در فن بیان آموزش می دهند چگونه با بیان شیوا، ارتباط چشمی و استفاده ی مناسب از زبان بدن، تاثیر بیشتری بر مخاطب داشته باشیم.

۳- غلبه بر دیگران:

گاهی در بحث و مناظره، هدف تنها غلبه و پیروزی بر دیگران است و حتی در پی اقناع و پذیرش طرف مقابل نیستیم؛ بلکه می خواهیم او را در بحث شکست دهیم.

در گذشته اینگونه استدلال ها را در فن « جدل » بررسی می کردند. به طور مثال در جدل بهتر است:

۱- به نحوی مقدمات خود را طرح کنیم که طرف مقابل نتواند نتیجه ی مورد نظر ما را زودتر حدس بزند.

۲- مرحله به مرحله از وی نسبت به پذیرش سخنانمان اعتراف بگیریم.

با ارزشی کلمات در جملات

کلمات و الفاظی که در زندگی به کار می‌بریم، دارای بارهای ارزشی متفاوتی هستند که آن‌ها را می‌توان در سه دسته تقسیم نمود:

- ۱- بار ارزشی مثبت: مودبانه بودن و معنای مثبت و خوشایند به همراه داشتن.
- ۲- بار ارزشی منفی: بی ادبانه بودن و یا پیام منفی به همراه داشتن.
- ۳- بار ارزشی خنثی: نداشتن بار مثبت یا منفی یا کم رنگ بودن بار مثبت یا منفی.

به کار بردن اشتباهی یا عمدی کلماتی که دارای بار ارزشی متفاوتی هستند، می‌تواند منشا خطای اندیشه باشد که آن را مغالطه ی «بار ارزشی کلمات» می‌نامند.

کلماتی چون سقط شدن، فوت شدن و به ملکوت اعلی پیوستن دارای پیام واحدی هستند. اما پیام صنفی این کلمات متفاوت است و بارهای ارزشی متفاوت دارند.

برای مقابله با مغالطه ی بار ارزشی کلمات باید سعی کنیم تا پیام اصلی متن را ارزیابی کنیم.

- به عنوان مثال، سه عبارت زیر تنها یک پیام را منتقل می کنند اما در آنها از کلماتی با بار ارزشی متفاوت استفاده شده است.
- من در اعتقادات خود ثابت قدم و استوار هستم.
  - شما نسبت به پیش فرض های خود لجاجت و تعصب می ورزید.
  - او در موضع گیری های خود یک دنده و کله شق است.

مدرسه مجازی آینو